

[C. J. F. Sven.]

højtærede Minister finder saa særlig forkasteligt, saa forkasteligt, at der i Bemærkningerne til Lovforslaget ligefrem fnyses ad det.

Forsorgsloven indeholder 347 Paragraffer, og jeg tør roligt hævde, at i mindst det dobbelte Antal Tilfælde, nemlig 694, spiller Skønnet ind. Ja, selv Princippet værdig—uværdig stikker virkelig Hovedet frem baade her og dér; allerede i § 7, Stykke 1, 4de Linie, dukker det værdig—uværdig-prægede Ord „Vandel“ op. Og hvordan kan nu det gaa til? Simpelt hen, fordi Livets Ret dikterer det, Nødvendigheden dikterer det.

Men naar nu det er Tilfældet, at man selv benytter Skønnet og den anden Maalestok, er Retsprincippet opgivet, og man kan da ikke krampagtigt klamre sig til det i de Tilfælde, hvor det i særlig Grad passer en. Bryder man først selv Princippet, og bryder Retsprincippet Tilhængere det — og det er disse Tilhængere, hvad enten de vil eller ikke, nødsaget til at gøre, saafremt de vil have Benene paa Jorden —, saa har en Diskussion om de to opstillede Principper mindre Betydning. Maa selve Retsprincippet medføre Skøn, er Spørgsmaalet blot: hvor langt skal man lade Skønnet faa frit Raaderum?

Jeg kan derfor ikke tillægge de to Principper større Betydning. For mig er det i første Række afgørende, at der i givne Tilfælde hjælpes og hjælpes i passende Omfang, hvad enten man saa kalder det en Ret eller en Almisse. Det afgørende vil til syvende og sidst være Realiteten. Flaskens Indhold er nu en Gang ikke afhængigt af den Etikette, man sætter paa den; Indholdet bliver det samme.

Men saa kunde man jo sige: Ja, men hvortil den megen Tale? Hvad Rolle spiller det? Hvis det nu morer den højtærede Socialminister at boltre sig i Retsprincippet, hvad Skade er der saa sket ved det?

Jo, jeg har nu det imod den megen Tale om Ret og Ret, at den forvirrer Begreberne, sætter Forventningerne op og desuden ofte fører til Skuffelse. Og saa er der en Grund til: den megen Tale om Ret og Krav udvisker Modstykket til den offentlige Forsorg, nemlig den jernhaarde Pligt, som der for det enkelte Individ bør være til at sørge for at klare sig ved egen Hjælp. Det er jo Betingelsen, burde være det, og ligger vel i Virkeligheden ogsaa til Grund for hele Socialreformen.

Der tales saa meget i Bemærkningerne

til det foreliggende Forslag om, at dette eller hint virker demoraliserende for de Personer, der faar offentlig Hjælp, og det er muligt, at det i nogle Tilfælde er rigtigt. Men lige saa sikkert er det, at en konsekvent Gennemførelse af Retsprincippet og en Indpodning i den store Befolkning af dette vil virke overmaade demoraliserende, netop paa de Individuer, som i Forvejen er sløje og slappe, og som ud fra al den Tale om Ret finder en yderligere Hovedpude og giver sig fuldstændig Selvopgivelsen i Vold.

Man risikerer let her noget lignende som det, der erfaringsmæssigt sker ved Rationeringen af en Vare: Behovet efter Varen stiger enormt, naar den rationeres. Naar man har Ret til at købe et vist Kvantum af en vis Vare, vil mange, overordentlig mange, som maaske ellers ikke havde den fjerneste Lyst eller Trang til Varen, mene, at nu maa de virkelig se at sikre sig hele det tilladte Kvantum. De faar pludselig en meget stærk Trang til Varen; det kender vi alle sammen fra Krigstiden. Rent psykologisk paavirktes mange Mennesker; det gaar som en Pest gennem hele Befolkningen, at man vil sikre sig det tilladte, at det, man har Ret til, vil man ogsaa have. Eller tænk paa Aldersrenteloven og den Vækst, den fremkaldte i Nydernes Tal.

Min tredie Indvending gælder Socialreformens økonomiske Virkninger for det offentlige. Jeg maa hellere straks sige, at mit Parti ikke ser nogen Mulighed for paa nærværende Tidspunkt at kunne forøge de sociale Udgifter, som af Regeringen foreslaaet, og dette saa meget mindre, som de opstillede Beregninger sikkert hviler paa et meget skrøbeligt Grundlag. Reformens Gennemførelse kan befrygtes at ville medføre Udgifter for det offentlige, der langt overstiger de anslaaede Beløb. Og man maa i denne Forbindelse spørge: Er det overhovedet muligt at skænke de opstillede Beregninger nogen Tiltro? Det er ikke for at bebrejde den højtærede Socialminister noget. Hans Opgave at anslaa de økonomiske Virkninger er tilsyneladende ganske umulig. Hvor i Alverden skulde noget jordisk Menneske, naar der sker en Omkalfatring af den sociale Forsorg som den, der her foreslaas, være i Stand til med mindste Sikkerhed at angive det finansielle Resultat!

Saaledes anslaaes Kommunelaanene til at ville andrage 2 Mill. Kr. om Aaret, og herved skønnes der at ville blive et Tab paa 700 000 Kr. Men man bevæger sig her paa det rene Skøns Omraade. Tabet kan